

τέλους. Σὰς παρακαλοῦμε θερμὰ θερμὰ, ἀφῆστε γιὰ ὄνομα θεοῦ ἡσυχὸν τὸν Παρθενῶνα ἀπάνω στὴν Ἄκροπολη, ἀφῆστε τέλος πάντων τὸν Πλάτωνα, σκοτισμένο καθὼς εἶναι στὸ ντουλάπι καὶ μαζί με βοτανικές καὶ ἀλγεβρικές σας, μὴ ξυπνᾶτε μὲ τίς φωνές σας τὸν μακάριο ὕπνο τῶν ἀρχαίων ψυχῶν, μὴ τοὺς παραφώρτωνεστε σὲ γλώσσα πού δὲν καταλαβαίνου, μὴ μιλήτε τόσο ἄσεβα στὴν Πολιοῦχο. Ἄν εἶναι τίποτε πού τίς θυμῶνει, ἂν εἶναι κανεὶς πού σὺν βραχνᾷ; φαρμακῶνει τὴν γλῶσσα τοῦ ὕπνου τους, δὲν εἴμαστε ἐμεῖς, ἀλλὰ εἰσεῖς. Οἱ ἀρχαῖοι θεοί, σας τὸ εἶπα, εἶναι μαζί μας· ἐμεῖς εἴμαστε τὰ γνήσια παιδιά τῶν ἀρχαίων, ἐμεῖς, πού γυρεύουμε νὰ τοὺς μοιάσουμε χωρὶς νὰ τοὺς μοιάζουμε· ἡ Πολιοῦχος μᾶς ἔχει τάξει τὴν νίκη.

Μὴ φαντάζεστε ὅτι θὰ ἔρθουν νὰ κατοικήσουν στὴν ἐκκλησιά πού ἑκατὸν χρόνια τώρα ἀγωνίζεστε νὰ τοὺς χτίσετε ἐπάνω στὰ μεγάλα ἱερέπια, μαζεύοντας ἀρχαῖα ρημάδια καὶ στοιβάζοντας κιτρινασμένα συντρίμματα. Μὴ σας περάση ἡ ἰδέα, εἶναι βλασφημία, ὅτι θὰ δαχτοῦν ἀπὸ ζωντόνευρους ἱερεῖς, μὲ κουρελομπαλωμένα ἄμφια, προσευχὴς ἀντιγραμμένες, προσευχὴς πού δὲν ἀναβλύζουν, πού δὲν βγαίνουν ὁλόγισα ἀπὸ τὴν καρδιά στὰ χεῖλη.

Ἐκείνη πού εἶχε τὸ σπῆτι τῆς στὸν Παρθενῶνα, ἐκείνη ἡ ὁποία κάθε τέσσαρα χρόνια ἔλλαζε φορεσιά καὶ χρειάζονταν καινούριο πέπλο, δὲν θὰ καταδεχτῆ τώρα νὰ τῆς τυλίξουν τὸ θεῖο τῆς κορμὶ μέσα σὲ ξεβαμμένο σάβανο.

Τὴν στιγμή πού ὁ μέγας Πᾶν ἀπέθανε, τὴν στιγμή πού ἡ Πνοή τοῦ Κλασικισμοῦ ἔσθυσε καὶ χάθηκε ἀπὸ τὴ Ζωή, διπλοκλείστηκες καὶ σὺ, Γλαυκομάτα μου, περίλυπη στὸν δοξασμένο σου ναό. Ὅταν ἀπίσβετο τὸ λάλον ὕδωρ, ὅταν αἱ γῆ σου ἐρημώθηκε καὶ δὲν ἔβγαζε πιὰ λουλούδια, ὅταν σωριαστικῆ ἡ ἀδαϊδαλός σου «αἰλά» ἀπὸ τοὺς ἀνίδεους, ἐφυγες, ἐπέταξες φοβισμένη καὶ περιμένεις ἀπὸ τότε τὸ «πλήρωμα τοῦ χρόνου», καρτέρεις νὰ ἔρθῃ ἡ ὥρα καὶ ἡ στιγμή, πού θὰ σοῦ ὑψώσουμε ἀπὸ καινούριο Πεντελίσιον ἕνα καινούριο Παρθενῶνα.

Τί νὰ λές, ὦ Ἀρχηγέτι, ἰδανικὸ πού ἐνσαρκώνεσαι στὰ ἀριστουργήματα; τί νὰ συλλογίζεσαι, ὦ Λαχτᾶρα μᾶς ἐσὺ, ὅταν μᾶς θεωρεῖς; Ἐσὺ εἶσαι ἡ ἀπλή καὶ ἀληθινὴ Ὁμορφίη, ἐσὺ εἶσαι ἡ μυαλωμένη Σκέψη, ἐσὺ εἶσαι ἡ Σοφία, ἐσὺ εἶσαι ἡ Ἀλήθεια, ἐσὺ εἶσαι ἡ Ζωή. Θεὸς τῆς Ἰδέας μᾶς, θεὸς τοῦ Φωτός, πού ἔχεις θαμμένο λοιπὸν τὸ γοργόνειό σου καὶ

δὲν μαρμαρώνεις τὴν Ψευτιά; πῶς δὲν στέλνεις κανένα ἀπὸ τὰ στροπελέκια τοῦ πατέρα σου, νὰ φωτίσης τὸ Σκοτάδι καὶ νὰ κεραυνώσης τὰ χεῖλη πού σὲ ἱφαντάστηκαν Πρόμαχοι τους; Περίλυπη θὰ κουρῆς τὸ κεφάλι, πικραμένη θὰ κοιτάξης τὴν νέκρα καὶ τὴν ἐρήμωση πού βασιλεύει στὸ δαιμόνιο πτολίεθρο καὶ θὰ μουρμουρίζης γιὰ τοὺς αἰώνιους ἀπογόνους, γιὰ τοὺς τρόφιμους τῶν περασμένων μεγαλείων, γιὰ τὸ ἔθνος τῶν καινούριων Ἑλλήνων, γιὰ κείνους πού τόσο σὲ παραγνώρισαν:

Même ceux qui t' honorent qu' ils doivent te faire pitié!

Ἐσὺ ὅμως ἄκουσες τὴν βαθυστόχαστη προσευχὴ τοῦ βάρβαρου θαυμαστῆ σου καὶ βίβια θάκουσες καὶ ἐμᾶς, πού τὰ ἴδια σὲ παρακαλοῦμε. Λυπήσου Θεοῦπῃ, τὰ νόθα παιδιά σου, πού γυρεύουν νὰ πλώσουν στὴ γῆ, πού τόσο ἀγάπησες, ἕνα ἀποπνιχτικὸ σκέπασμα ἀπὸ μολύβι. Μὴν τοὺς συνεριστῆς· δὲν ξέρεις τί μαγεία βρίσκεται κάποτε μέσα μέσα σὲ μιὰ ψευτικὴ λατρεία; δὲν ξέρεις πόσο δύσκολο εἶναι νὰ ξεκολλήσῃ κανεὶς ἀπὸ τὴν καρδιά του χορδὴς εὐαίσθητες, νὰ ξεριζώσῃ θύμωσες γλυκεῖες. Ἐσὺ ξέρεις καὶ πῶς δὲν εἴμαστε ὅλοι τέτοιοι. Μὴ μᾶς ἀποπάρης καὶ ἐμᾶς, μὴν ἀπελπιστῆς γιὰ τὸν περιούσιό σου λαό.

Ξέρεις ὅτι θὰ σοῦ ἐτοιμάσουμε ἕνα καινούριο ναό, ξέρεις ὅτι θὰ σοῦ ὑψώσουμε καινούριους βωμούς, ξέρεις ὅτι σοῦ ἔχουμε τονίσει ἕνα καινούριο ὕμνο, στὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ σου, πού τόσο ἀγάπησες.

Ἐσὺ, Ἰδέα, μᾶς ἐφώτισες, ἐσὺ ἀγνή κόρη, μᾶς ἐσήκωσες ἐξω ἀπὸ τὸν ἀκάθαρτο ὄχλο· ἐσὺ, Ἀρεία, μᾶς ἐβοήθησες γιὰ νὰ σηκώσουμε τὸν ἱερό σου πόλεμο· ἐσὺ Δημοκρατία, εἶσαι μὲ τὸ λαό· ἐσὺ Πρόμαχο, παραστέκεσαι· ἐσὺ Ἐργάνη, ὑποστηρίζεις τὴν ἐργασία μᾶς· ἐσὺ Ὑγιεία, θὰ φέρῃς τὴν πνευματικὴ ὑγεία σου στὸν ἀρρωστημένο· ἐσὺ Σώτειρα, μᾶς ἐπεισεῖς ὅτι γιὰ νὰ σωθοῦμε πρέπει νὰ σπᾶσουμε ἀλύπητα τίς βάρβαρες ἀλυσίδες· ἐσὺ Νίκη, φτερουγιάζεις γύρω ἀπὸ τὰ κεφάλια μᾶς, ὅσο πού νὰ νάρθῃ ἡ ὥρα νὰ μᾶς στεφανώσης.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ

Μόναχο 1.1.07.

νε μέσα τῆς γιὰ νὰ κατορθώσῃ καὶ τὰκατόρθωτο: Ἐστὶ τουλάχιστο μπόρεσε νὰ φύγῃ τὸ βράδι μὲ τοὺς ἄλλους. Μὴ βωτᾶτε τί ταξίδι. Ταξιδεβε ἡ Ἄννα δέφτερη θέση μὲ τὸν Πάβλο καὶ θέλησε νάχῃ τὴν Κατινούλα μαζί τῆς στὸ ἴδιο τὸ βαγόνι. Μὰ ἡ σιδηροδρομικὴ ἐταιρία φαίνεται πῶς γιὰ τὸ τραῖνο ἐκείνο θάπρωσῆσε νάχουνε τὴν ἄδεια οἱ ταξιδιώτες νὰ εἶναι ἀρρώστοι μόνο στὴν πρώτη καὶ στὴν τρίτη θέση, ἐπειδὴ στὴ δέφτερη ἔλειπε ὁλόγισα κάποιο μέρος πού καὶ ἔβρωστος νὰ εἶσαι, μπορεῖ περίφημα νὰ τὸ χρειαστῆς σὲ δρόμο δέκκ ὥρων καὶ παραπάνω. Σπᾶσανε τὰ κόκαλα τῆς στοὺς ξύλινους τοὺς πάγκους, καὶ σὰ σηκωνότανε νὰ πάῃ δίπλα, πού ἡ σὺχια ἡ ἀράτεια δὲν τῆς ἔκρινε, τὸ χαιρότανε καὶ ἀπὸ λιγάκι, ἀφοῦ μ' ὅλη τὴ δυσκολία τῆς νὰ σταθῇ, τὸ κορμὶ τῆς τὸ βασανισμένο ξεκουραζότανε ἀπὸ τὸ μαρτύριο τοῦ ξύλου. Πού νὰ τὸ συλλογιστῆς κιόλας νὰ τὴ βάλῃ ἀλλοῦ ἡ Ἄννα, στὴν πρώτη θέση, ἀφοῦ ἴδια δὲν ἔπαρνε καὶ ἀφοῦ κανένας γιατρός, μήτε ὁ κ. Ἀμάρος μήτε ὁ κ. Λανέζος, δὲν τῆς λέγανε φητὰ τί τρέχει:

Φτάσανε σάββατο πρωτὶ, στίς ἔξη. Σερνότανε πιὸ πολὺ παρὰ πού πατοῦσε χέμω ἡ Κατινούλα, κατεβαίνοντας ἀπὸ τὸ τραῖνο, καὶ τῆς ἀπόμνησε

ἀκόμη ἀπὸ τὸ σταθμὸ ἔσα μὲ τὴν Κερμαρία μιὰ ὄρα δρόμος μὲ τᾶμάξι. Ὅταν ἔρθανε στὸ Χαμνοκόρφο, ὁ Ἀντρέας πού πρόθυμος ἔτρεξε νὰ τοὺς ἀνταμώσῃ, πού νόμιζε κιόλας πῶς θὰ δῆ τὴν Κατινούλα γιατρεμένη, ἀπόρησε μὲ τὴν ἀλλαγὴ. Τοῦ ξήγησε ἡ Ἄννα πῶς τὴν κούρασε τὸ ταξίδι — ἀκούς ἐκεῖ! — πῶς κάλλια νάνεθῇ στὴν κάμερῃ τῆς, νὰ πλαγιάσῃ ὡς τὸ μεσημέρι. Ἀνέβηκε, δηλαδὴ ἀναγκάστηκε ἡ Ἄννα μὲ τὸν Ἀντρέα νὰ τῆς δώσουνε χέρι στὴ σκάλα, νάνεθῃ. Ἀμὰ βρέθηκε στὴν κάμερα, θέλησε ἀμέσως νὰ πέσῃ καὶ ντυμένη. Κάθησε ὄρθια στὴ μέση τοῦ κρεββατιοῦ. Ἀδύνατο νὰ γυρίσῃ, νὰ σηκώσῃ τὰ γόνατά τῆς, νὰ ξαπλωθῇ. Τὰ πόδια τῆς πρησμένα, πονεμένα καὶ κίνημα δὲν εἶχανε. Τὸνοϊωσε καὶ δὲ βαστάχτηκε, τὴν πιάσανε τὰ δάκρυα. Φαντάσου, ἡ Κατινούλα νὰ κλαίῃ μπρὸς στᾶφεντικά, τί θὰ εἶτανε! Τὴ βόηθησε ὁ Ἀντρέας, τὴν ἡσώχασε, τῆς ἔφερε τὴ Μοιρίτα καὶ γύρισε στὸ γραφεῖο του.

Πῆγε ξανά στὸ γραφεῖο του. Ἡ φωνὴ ὅμως ἐκείνη, τὸ κλάμα ἐκεῖνο τῆς ἀρρώστιας, μάλιστα στὴ διάθεση πού εἶχε τότες, τὸν ταραξάνε. Τὸν παραξενέβανε κιόλας. Δὲν τοῦ φαινότανε λογικὸ, ταχτικὸ δὲν τοῦ φαινότανε, ἡ Κατινούλα νὰ βγῆ πιὸ

ΑΠΟ «ΤΟΥΣ ΗΣΚΙΟΥΣ ΣΤΑ ΝΕΡΑ»

8

Σὰν φῶς κερνοῦ πίσω ἀπ' τὰ δάχτυλά σου
Ποῦ κάθε κηρὸν τοὺς σὲ ρόδο ἀλλάζει,
Εἶδα τὸν ἔρωτα ν' ἀργοχαράξῃ
Μὲς στὴν ἀθῶα καὶ ἀκύναντη καρδιά σου.

Καὶ μὲ μάτια ἡδονῆς πού ξελοιάζει
Βυθίστηκα σιὴν ἀύλη αὐτῆ φωτιά σου
Κ' εἶπ' ἡ ψυχὴ μὲς στὴν καρδιά μου: στάσου
Καὶ ρούφα ἀεὶ τὸ φῶς ποὺ ἀγάπη στάζει.

Μὰ σβύστηκε τὸ φῶς σου σιὴν ἀνιάρη
Κ' ἐγὼ κάποιου ἄλλου κόσμου μὲ λαχτᾶρα
Τὸ δρόμο πῆρα, μόνος καὶ θλιμμένος.

Κι' ὄσες νύχτες δὲ φέγγει στὰ δνειρά μου
Τὸ φεγγάρι, διαβάξω τα γυρμένους
Σ' ἕνα φῶς ὅπου καίει μὲς στὴν καρδιά μου.

9

Η ΜΑΝΝΑ ΦΥΣΠ.

Κάποτε ἡ μάνα μου ἡ λησμονημένη
Μὲς στὸ παλιὸ τὸ σπῆτι μὲ καλεῖ
Καὶ τῆς καρδιάς τὰ κρύφια μοῦ μιλεῖ,
Μοῦ λέει τὴ ρίζα τῆς ζωῆς πού βγαίνει.

Καὶ βλέπω πῶς γεννιέται τὸ πουλί
Καὶ τ' ἀπλερο ζωῆφι πῶς ἀξάνει
Καὶ τὸ χυμὸ στὰ φύλλα πού ἀνεβαίνει
Τὸ πρῶτο παίρνω ἀπὸ τὸ φῶς φίλι.

Στάλαν τὴ στάλα πίνω τὴ ζωὴ
Σὰν τὸ γλυκὸ κρασίμι τὸ χαιμῶνα
Καὶ στῆς χαρᾶς μου τὴν ἀπλή κορῶνα

Μαργαριὰρι ἡ πᾶσα εἶναι οὐγγιή.
Ζωὴ καὶ φῶς γεμίει δὴ ἡ ψυχὴ μου,
Ἄχ, νὰ εἶταν ἔτσι ὁλόκληρη ἡ ζωὴ μου!

10

Νύχτα γλυκεῖα. Στῆς θάλασσας τὰ πλάτια
Κῦμα, πανὶ ἢ ἀφρὸς δὲν ἀρμενίζει,
Τοῦ φεγγαριοῦ μονάχα ξεχειλίζει
Τὸ φῶς, πού οἱ ξέρες κόφτουν σὲ κομμάτια.

Γύρω δια μιὰ μαγεία νανορίζει
Κι' ἀπ' τῆς γαλήνης τ' ἀύλα τὰ παλάτια
Σκοροῦν μιὰν ἔκσταση χιλιάδες μάτια,
Κάθε ψυχὴ στὴ νύχτα φτερουγίζει.

Καὶ ἀπιαστο μὲς ἀπ' τὰ στήθια βγαίνει
Κι' ὡς ἀγια προσευχὴ ψηλὰ ἀνεβαίνει.
Μὰ στὴ βαθειὰ τῆς φύσης ἡσυχία

Κάποιος δοξάρι σὲ βιολεῖ ἀγογιρίζει,
Ἀεὶ τὸ φεγγάρι ἀπὸ τὴ γοητεία
Τὸ μεταξένιο του μαγνάδι σκίζει.

1905

ΜΗΤΣΗΣ ΚΑΛΑΜΑΣ

ἀνήμπορη ἀπὸ μιὰ κλινική, νὰ λήθῃ ὁ γιατρός πῶς θὰ δυναμώσῃ ὡς τὸν Ἄη Δημήτρη, καὶ ἀοτῆ, ὅτι πού ἔρχεται στὴν ἐξοχὴ, νὰ χερωτερεθῇ. Προσπάθησε ἡ Κατινούλα νὰ δουλέψῃ. Τοῦ κάκου. Δὲν τὰ ταίριαζε ὁ Ἀντρέας μὲ τὸ νοῦ του καὶ ἀνησυχούσε. Τὴν ἀβριανῆ, μίλησε τῆς Ἄννας, νὰ τὰ ξεκαθαρίσουνε τὰ πράματα. Τοῦ ξαναεῖπε ἡ Ἄννα τὰ λόγια τῶ γιατρῶνε. Μοναχὴ τῆς ἡ Κατινούλα θὰ καλητερέψῃ, μὲ τὸν ἄερα, μὲ τὸ φαγι, μὲ τὸν περίπατο, ἀμὰ περάση ἐννοεῖται ἡ κούραση τοῦ ταξιδιοῦ. Περίεργο δίδου πού δὲν ἀνάλαβε ἀκόμα· θέλει καιρὸ. Ἡ Ἄννα βώτησε, πληροφορήθηκε. Θετικὰ, ὅσο γίνεται θετικὰ, τῆς τὸ βεβαιώσανε πῶς ἄλλο γιατρικὸ δὲν ἔχει. Ὁ κ. Ἀμάρος μάλιστα, σύμφωνα μὲ τὸν κ. Λανέζο, τῆς παραγγεῖλε ἐιδῶνε ἐιδῶνε δυναμωτικά, γιὰ τὸ καλοκαίρι. Χρειάζεται πομονή. Τὰ ἴδια βλέπει κανεὶς σ' ὅλες τίς ἀρρώστιας. Ἐπειτα, καὶ τί ἄλλο νὰ κάμουνε; Δὲν μπορεῖ νὰ γελιοῦνται οἱ γιατροί. Ξέρουνε, καὶ γιὰ νὰναβάλουνε τὸ χειροῦργημα ὡς τὸν Ἄη Δημήτρη, σημαίνει πῶς θάχουνε κάποιους λόγους.

Τάκουγε ὁ Ἀντρέας, καὶ ἡ Πλάνη, πού δὲν ξεσκορπίζεται ἀπὸ τὰ μυαλά μᾶς μονοματιῆς, ἔφερε καὶ πάλι συννεφάκια ψιλὰ στὰ λογικά του, ἀνοιώ-